

פרשת שמות

תשפ"ב

גליון 272

נא לשמור על קדושת הגליון

נא לא לעיין בו בשעת התפילה וקריאת התורה

בס"ד

בית שלמה

פרפראות בדרך מוסר על פרשת השבוע

יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לעילוי נשמות

- מורי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
- הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא מו"ר אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה רב ר' זאב ב"ר משה חיים
- רב הונא בר מר זוטרא
- רב משרשיא בר פקוד
- הרה"ק רבי צבי אלימלך ב"ר פסח
- הרה"ק רבי יעקב ב"ר נפתלי צבי
- הרה"ק רבי אברהם שמואל בנימין ב"ר משה רבינו משה בן מיימון
- הרה"ק רבי אריה לייב מוכיח מפולנאה ב"ר יחיאל מיכל
- הרה"ק רבי ישראל אברהם ב"ר משולם זושא
- הרה"ק רבי ישראל דוב בער ב"ר יוסף
- הרה"ק רבי שלמה מסטרעליסק ב"ר אורי רבי נפתלי ב"ר יצחק
- הרה"ק יוסף מייאמפאלי ב"ר יחיאל מיכל
- הרה"ק רבי שניאור זלמן ב"ר ברוך
- הרה"ק רבי שמואל ב"ר אברהם
- הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב ב"ר שמעון נתן נטע
- הרב המקובל רבי יצחק ב"ר זאב כדורי

לקבלת גליון זה למייל שלהו בקשה ל-MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרִימָה אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בְּאֹ" (א', א')

אונקלוס – וְאֵלֶּיךָ שְׁמֵהָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּעֵלְוֵי לְמִצְרַיִם עִם יַעֲקֹב גְּבַר וְאִנְשׁ בֵּיתָהּ עֲלוּ
ניתן לראות כי אונקלוס מתרגם את המילה באים דעלו וכן את המילה באו כעלו והרי הל"ל הירודים למצרים שכן כל היוצא מא"י לחוץ לארץ נקרא יורד אלא ניתן לומר בס"ד כי הדבר בא ללמדנו כי הירידה היא לצורך עליה וכל עניין הירידה למצרים באה כדי להעלות את ניצוח"ק כמו שמובא בספרים הקדושים ומכאן יש עלינו

ללמוד כי גם בזמנים של ירידה יש להתאזר בסבלנות ושמחה עד שהקב"ה יעזור ויוציא אותנו מן המיצר בחינת מאשפות ירים אבינו ולא להתייאש ח"ו אלא להאמין שהכל לטובה וממר בסוף ייצא מתוק לפי שהירידה היא לצורך עליה

"וַיִּשְׂמֹנוּ עֲלָיו שְׂרֵי מָסִים לְמַעַן עַנּוֹתוֹ בְּסַבְלָתָם וַיִּבְּן עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפָרְעָה אֶת פְּתָם וְאֶת רַעְמֶסֶס" (א', י"א)

רש"י – את פתם ואת רעמסס. שלא היו ראויות מתחלה לכך ועשאו חזקות ובצורות לאוצר

"והנה נפש הטהורה, שהיא הפרי, כלולה מתרי"ג אברים וגידיים, מתלבשת תוך תרי"ג אברים וגידין של נפש הטמאה הנקראת קליפת הפרי, ושתיקן יחד מתלבשות בתרי"ג אברים וגידיים של הגוף ונמצאו איברי נפש הטהורה תוך איברי נפש הרעה, ואברי נפש הרעה תוך אברי הגוף. והנה, כל אחת משתי נפשות אלו צריכה מזון רוחני להתקיים, ואמנם, מזון הרוחני של הנפש הקדושה נמשך אליה על ידי קיום התורה הכלולה מתרי"ג מצות, כדמיון תרי"ג אברי הנפש גם הם ונקרא לחם, כמו שכתוב (משלי ט ה) "לכו לחמו בלחמי" וכל אבר מן רמ"ח איברים נזון ממצוה פרטית המתיחסת לאותו אבר, וכאשר יחסר לאדם קיום איזו מצוה, גם האבר הפרטי המתיחס למצוה יחסר ממנו מזונו הנמשך לו מארבע אותיות ההוי"ה, כמו שכתוב (נחמיה ט ו) ואתה מחיה את כלם. "ובדה תלויים כל המצות, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (בהקדמת התיקונים) "יה עם שמי שס"ה, ו"ה עם זכרי רמ"ח" וזהו שנאמר את לפני פתם ועוד פעם ואת לפני רעמסס שכן הל"ל את פתם ורעמסס אלא עפ"י פירושנו מובן את תוספת ואת היינו שיש להתייחס לשני הדברים הן למצוות עשה והן למצוות לא תעשה שביחוד הם מרכיבות את השלם ולא להסתפק רק באחד מהם וע"י שהאדם בונה את עצמו יוכל להחזיק בקרבן את התורה הקדושה שהיא בחינת אוצר וזהו שמפרש רש"י ועשאו חזקות ובצורות לאוצר

נשאלת השאלת מדוע מדבר הפס' בלשון יחיד וישימו עליו הרי הל"ל עליהם וכן ויבן הל"ל ויבנו הרי מדובר כאן על עבודת בני בכללותם אלא ניתן לתרץ בס"ד לענ"ד כי המדובר על עבודת ה' הפרטית של כל יהודי ויהודי בפני עצמו ופעמים שהקב"ה מביא ייטורים על האדם כדי להחזירו בתשובה ע"י כך כמו שנכתב בתהילים "אשרי הגבר אשר תיסרנו י-ה ומתורתך תלמדנו" (צ"ד, י"ב) ומפרש המצודות דוד "אשרי להצדיקים המעונינים אשר ה' הוא המיטירם ובוה מלמד אותנו ומתורתו ר"ל בזה מגלה אוון לעשות את דברי התורה" עכ"ל וזהו שאומר הפס' וישימו עליו שרי מסים למען ענתו בסבלתם ולכן נאמר וישימו עליו היינו שזאת השגחה פרטית על כל אדם בנפרד ואז כאשר היהודי מתעורר לחזור בתשובה מה הוא עושה ויבן ערי מסכנות היינו מתחיל לבנות את עצמו מבחינה רוחנית כדי שיהיה מקום בקרבו ליצר הטוב המכונה ילד מסכן וחכם זהו שנאמר ערי מסכנות וראשית עליו להסיר מעל עצמו את ערלת הלב על מנת שיצליח לקבל אל קרבו את דברי התורה המדריכה אותו כיצד להתדבק בקב"ה וזהו שנאמר לפרע"ה ר"ת לפרו"ע ערל"ת הל"ב וכדי שדבר זה ייתפס ולא יאטם בשנית על האדם לעסוק בואת פת"ם נוט' פ"ת מל"ך היא התורה היינו לעסוק במצוות עשה ואת רעמסס נוט' רע מוסס היינו מצוות לא תעשה שהם גם בחינת סור מרע ועשה טוב וכן מובא בספר שערי קדושה (א', א') ענין מצוות העשה והלא תעשה כיצד הם משפיעות על האדם

שענין הירידה למצרים זהו תיקון לחטא אדם הראשון שע"כ נקצבו שנות חייו לתשע מאות וחמישים

עוד יאמר את פתם ואת רעמסס פתם עולה למניין תשע מאות וחמישים כמניין שנות חייו של אדם הראשון וניתן לרמוז בס"ד

"וַיִּרְא מֶלֶאךָ ה' אֵלָיו בְּלִבַּת אִשׁ מִתּוֹךְ הַסֶּהַר וַיִּרְא וְהִנֵּה הַסֶּהַר נִתֵּן לְרִמּוֹז בְּס"ד מְדוּעַ הָרָאָה הַקְּב"ה לְמִשְׁנֵה דוּקָא אֶת הַסֶּהַר אֲמַרְתָּ הַמִּשְׁנָה בְּמִס' דְּמֵאִי (א,א) כִּי הִרְמִינְךָ הֵם פְּרוֹת הַסֶּהַר וְעַל זֶה בָּא הַקְּב"ה לְרִמּוֹז הַסֶּהַר אֶף עַל פִּי שְׁהוּא בּוֹעֵר בְּכָל זֹאת מוֹצִיא פְּרוֹת הַנִּקְרָאִים רִימִין כִּךְ גַּם עִם יִשְׂרָאֵל אֶע"פ שֶׁאֵשׁ הַתְּאוּוֹה וְהִצִּיחַ"ר בּוֹעֵרַת בָּהֶם אֶעפ"כ הֵם עוֹשִׂים מִצְוֹת כְּמוֹ שְׁכָתוּב אִפִּילוּ רִיקְנִים שֶׁבֶךְ מֵלֵאִים מִצְוֹת כְּרִימּוֹן וְהִרִי שְׁמוֹ שֶׁל פְּרִי הַסֶּהַר נִקְרָא רִימִין כְּמוֹ רִימּוֹן וְאִמְרוּ לוֹ הַקְּב"ה מִקֵּץ שְׁלוֹשׁ חֳדָשִׁים יַעֲבֹדוּ אוֹתִי עַל

ההר הזה וניתן לרמוז בדברי רש"י הקדוש כי לסוף שלושה חדשים בא לרמוז שאדם שמתנהג בתשובה שלוש חדשים אפשר להגיד שניתן לראות בו שינוי והוא מתקדם לדרך הטובה והוא נהיה כבריה חדשה שכן ידוע שאשה מעוברת ניכר עוברא אחרי שלושה חדשים כמו שכתוב אצל תמר ויהי מקץ שלושה חדשים ויוגד ליהודה הנה תמר כלתך הרה ובענין שלנו אחרי שלושה חדשים ניכר שעבר מצד הרע לצד הטוב

וַיִּרְא מֶלֶאךָ ה' אֵלָיו בְּלִבַּת אִשׁ מִתּוֹךְ הַסֶּהַר וַיִּרְא וְהִנֵּה הַסֶּהַר נִתֵּן לְרִמּוֹז בְּס"ד מְדוּעַ הָרָאָה הַקְּב"ה לְמִשְׁנֵה דוּקָא אֶת הַסֶּהַר אֲמַרְתָּ הַמִּשְׁנָה בְּמִס' דְּמֵאִי (א,א) כִּי הִרְמִינְךָ הֵם פְּרוֹת הַסֶּהַר וְעַל זֶה בָּא הַקְּב"ה לְרִמּוֹז הַסֶּהַר אֶף עַל פִּי שְׁהוּא בּוֹעֵר בְּכָל זֹאת מוֹצִיא פְּרוֹת הַנִּקְרָאִים רִימִין כִּךְ גַּם עִם יִשְׂרָאֵל אֶע"פ שֶׁאֵשׁ הַתְּאוּוֹה וְהִצִּיחַ"ר בּוֹעֵרַת בָּהֶם אֶעפ"כ הֵם עוֹשִׂים מִצְוֹת כְּמוֹ שְׁכָתוּב אִפִּילוּ רִיקְנִים שֶׁבֶךְ מֵלֵאִים מִצְוֹת כְּרִימּוֹן וְהִרִי שְׁמוֹ שֶׁל פְּרִי הַסֶּהַר נִקְרָא רִימִין כְּמוֹ רִימּוֹן וְאִמְרוּ לוֹ הַקְּב"ה מִקֵּץ שְׁלוֹשׁ חֳדָשִׁים יַעֲבֹדוּ אוֹתִי עַל

"וַיִּאמֶר פִּי אֲהִיָּה עִמָּךְ וְזֶה לָךְ הָאוֹת פִּי אֲנֹכִי שֶׁלַּחֲתִיךָ הַהוֹצִיאָךְ אֶת הָעַם מִמִּצְרַיִם תַּעֲבֹדוּן אֶת הָאֱלֹקִים עַל הָהָר הַזֶּה" (ג', י"ב)
יצאת מצרים למתן תורה ישנם ארבעים ותשעה יום בלבד אלא ניתן לתרץ בס"ד שהכוונה למסמן של כל חודש, שכן ניסן בחינתו עבודה בחינת מה

העבודה הזאת לכם אייר גמילות חסדים שבו מציינים את סיום המגיפה שבה נפטרו תלמידי ר' עקיבא ובו אנו מתקנים את ענין הבין אדם לחבירו שעיקרו

הוא החסדים סיון מתן תורה כנגד תורה וזהו שנאמר שלושה חודשים כנגד תורה עבודה גמילות חסדים

משנת הצדיק – הרה"ק רבי משה מרדכי בידרמן זצוק"ל זי"ע – כ"ד טבת (שלישי)

רבי משה מרדכי נולד בשנת תרט"ג בירושלים שבין החומות לרבי שמעון נתן נטע ולרבנית חנה. אמו נפטרה בילדותו ואביו העתיק מקום מגוריו לקרקוב שבפולין. כיתום נשאר עם אחיו בבית סבו האדמו"ר רבי יוד מלעלוב שנודע כמנהיג עדת החסידים בירושלים, הסבא חיבבו במיוחד והשקיע רבות בחינוכו. מנעוריו עמל בימים ובלילות בתורה ועבודת ה'. בלילות קבע מקום לימודו בשיבת המקובלים שער השמים בירושלים העתיקה. בגיל שבע עשרה קיבל סמיכת חכמים מגדולי התורה בירושלים. לאחר פטירת סבו יצא לשהות עם אביו בקרקוב, שם שודך לרעייתו הרבנית עטיל לבית שווארץ בת אשת אביו בזיווג שני. במשך שנות שהותו באירופה ביקר כמה מצדיקי דורו, ביניהם האדמו"רים מבעלזא וקו"ניץ אשר הפליאו במעלותיו, אך דבק בעבודתו אהבה רבה האדמו"ר אברהם אלימלך מקרלין אשר לימים מינהו למנהיג חסידי קרלין בארץ ישראל. עם פטירת אביו, בצום גדליה ג' בתשרי תר"ץ בירושלים, הוכתר כממלא מקומו על ידי זקני חסידות לעלוב. רבי משה מרדכי קבע את מושבו בירושלים, אחר כך בתל אביב ובני ברק ושוב חזר לירושלים באמרו שאינו מסיח דעתו ממנה, בערוב ימיו עברה חצר החסידות לשיכון ה' בבני ברק.

רבי משה מרדכי נפטר בכ"ד בטבת תשמ"ו ונקבר בבית הקברות בהר הזיתים לצד אדמו"רי בית לעלוב, אביו, סבו ואבי סבו. חלק מדברי תורתו כונסו בספר "ברכת משה".

רבי משה מרדכי נפטר בכ"ד בטבת תשמ"ו ונקבר בבית הקברות בהר הזיתים לצד אדמו"רי בית לעלוב, אביו, סבו ואבי סבו. חלק מדברי תורתו כונסו בספר "ברכת משה".

רבי משה מרדכי נפטר בכ"ד בטבת תשמ"ו ונקבר בבית הקברות בהר הזיתים לצד אדמו"רי בית לעלוב, אביו, סבו ואבי סבו. חלק מדברי תורתו כונסו בספר "ברכת משה".

רבי משה מרדכי נפטר בכ"ד בטבת תשמ"ו ונקבר בבית הקברות בהר הזיתים לצד אדמו"רי בית לעלוב, אביו, סבו ואבי סבו. חלק מדברי תורתו כונסו בספר "ברכת משה".

רבי משה מרדכי נפטר בכ"ד בטבת תשמ"ו ונקבר בבית הקברות בהר הזיתים לצד אדמו"רי בית לעלוב, אביו, סבו ואבי סבו. חלק מדברי תורתו כונסו בספר "ברכת משה".

דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפחות מוכרים

חיי משה – הרה"ק רבי משה צבי אריה ב"ר חיים יחיאל מיכל ביק זצוק"ל זי"ע

"ויאמר אל תקרב הלם של נעליך מעל רגליך פי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא" (ג', ה')

צריך לנעול מנעלים ואדרבא אפשר שעוד יוסיף האדם להתקדש קדושת המקום הקדוש. ואכן כך היה ביהושע שאמר לו המלאך שיסיר נעלו מעל רגלו כדי שיתקדש בקדושת המקום לכן אמר שם כי המקום קדוש אך משה היה במדרגה גבוהה יותר שבקדושת גופו היה מקדש את המקום אשר עמד עליו אמר לו הקב"ה של נעליך מעל רגלך כי המקום אשר אתה עומד עליו נעשה אדמת קדוש. ולפי זה מובן מה שמתחילה אמר לו אל תקרב הלום מחמת קדושת המקום ואח"כ אמר לו שהמקום שהוא עומד קדוש ולדברינו מובן שמתחילה לא היה המקום קדוש אך אח"כ ע"י שמשו עמד עליו נתקדש מחמת קדושתו

ויש להבין דמתחילה אמר אל תקרב הלם אל מקום הקודש שאסור לבן אדם לבוא למקום השכינה משמע דהמקום שעומד עכשיו אינו קודש ולבסוף אמר של נעליך וגו' כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא משמע שגם במקום שעומד עכשיו הוא קודש עוד הקשה בכלי יקר דכאן אמר אדמת קודש הוא ואילו אצל יהושע אמר לו המלאך "כי המקום אשר אתה עומד עליו קודש". ונראה דמה שצויה עליו הקב"ה להסיר מנעליו מעל רגליו והלא אמרו חז"ל (שבת קכ"ט ע"א) לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו ויקנה מנעלים לרגליו אלא כי הטעם שעל האדם לנעול מנעלים הוא כדי להפסיק בין הדומם שהוא צועד עליו לבין המדבר כדי שלא ימשיך הדומם את המדבר לגשמייתו וחומריותו אולם במקום קדוש ששם אין להתירא שמא ימשיך הדומם את המדבר לחומריותו אין

סגולה לפרנסה – לשאת אשה

ויאמר אל בנתיו ואיו למה זה עזבתן את האיש קראן לו ויאכל לחם" (ב', כ')

רש"י – ויאכל לחם. שמא ישא אחת מכם, כמה דאת אמר (בראשית לט ו) כי אם הלחם אשר הוא אוכל שזכו שם י-ה ביניהם, ועל זה מביא הכתוב דכתיב ולאברהם היטיב בעבורה קרי בה בעבור ה"א שבאשה שהיא סוד בינה ונ"ל בס"ד אומר בשביל אשתו של אדם על דרך מ"ש המפרשים על מאמר כל העולם כולו ניוון בשביל חנינא בני הדכונה הוא שפע המזון יורד תוך השביל והצינור של חנינא בני וכן באן הכוונה המזון יורד בתוך השביל של אשתו ויליף מפסוק ולאברהם היטיב בעבורה רצה לומר בשביל של אשתו שהוא כלי מעבר שעובר בתוכו השפע של הטובה ואע"ג דפשיטה דקרא היטיב קאי על פרעה מכל מקום מפרש על הקב"ה מדלא כתיב ויתן לו צאן ובקר אלא כתיב ויהי לו וניתן בס"ד לראות רמז לדברים בפס' הנ"ל שאומר יתרו לבנותיו שע"י שישא משה אחת מכן תהיה לו ברכה בביתו ותהיה פרנסתו מצויה ויהיה לו לאכל לחם

רש"י – ויאכל לחם. שמא ישא אחת מכם, כמה דאת אמר (בראשית לט ו) כי אם הלחם אשר הוא אוכל פעמים אנו שומעים על אדם שבא אל הרב לקבל ברכה לפרנסה טובה ואח"כ מבקש הוא גם ברכה למציאת זיווג והעצה היא להפוך את הסדר קודם יבקש על מציאת הזיווג ואח"כ הפרנסה תגיע ממלא שכן אין הברכה באה אלא בזכות האשה וכן כותבת הגמרא ביבמות (ס"ב, ע"ב) "אמר רבי תנחום א"ר חנילאי כל אדם שאין לו אשה שרוי בלא שמחה בלא ברכה בלא טובה" עוד מובא בגמרא בבא מציעא (נ"ט, ע"א) "זא"ר חלבו לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו שנאמר (בראשית יב, טז) ולאברהם היטיב בעבורה" וכותב הבן יהודיע זי"ע על אתר "ובזה יובן מאמר אין הברכה מצויה בתוך ביתו של אדם, אלא בעבור אשתו, משום דהמזון והפרנסה באה מן הבינה, שהיא סוד ה"א ראשונה דשמא קדישא, שהיא אצל האשה, כי איש ואשה